

GODS LIEFDE IN CHRISTUS

Door Dr. Maarten Luther

Gehouden in een huiselijke godsdienstoefening, op de 10 juni 1538, 2^e Pinksterdag.

Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe. Johannes 3:16

Dit Evangelie is een der heerlijkste preken welke in het gehele Nieuwe Testament gevonden worden. Het zou wel waard wezen, dat men het, als dit mogelijk was, met gouden letters in het hart schreef en ieder Christen deze tekst ten minste van buiten kende en hem alle dagen bij zichzelf opzei, zodat wij er geheel eigen mee werden en hem aldus des te beter zouden leren kennen. Want het zijn woorden waardoor een bedroefd hart vrolijk en een gestorven mens weer levend gemaakt kan worden, als men er zich maar aan vasthoudt door het geloof. *Omdat het echter onmogelijk is, om zulk een heerlijke prediking in woorden te herhalen, willen wij God ernstig bidden, dat Hij door Zijn Heilige Geest ons deze woorden in het hart beter verklaart, dan wij er over spreken kunnen en ze zo helder en duidelijk maakt, dat wij er troost en vrede van mogen ontvangen. Amen!*

Dit nu is de korte inhoud van deze heerlijke en troostvolle prediking, dat God de wereld zo zeer heeft liefgehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon heeft gegeven, opdat wij mensen niet sterven, maar het eeuwige leven zullen hebben. Het is alsof onze lieve Heere Christus zeggen wil: Hoor toe, o mens, ik zal u een schilderij voor ogen stellen.

Daar is de Gever,
degene die ontvangt,
het Geschenk,

de vrucht en het nut van het Geschenk, zó groot, dat men er geen woorden voor vinden kan.

1. Want aanschouwt in de *eerste* plaats de *Gever*. Daar is geen sprake van keizers of koningen of dergelijke lieden, die in de wereld in hoog aanzien staan, maar er is hier sprake van God Zelf. Van Hem, Die onbegrijpelijk en almachtig is, Die alles tezamen door Zijn Woord geschapen heeft en alles onderhoudt. Van Hem, Die boven alles is en in vergelijking van Wie al het geschapene, hemelen, aarde en wat daarin is, gelijk een zandkorrel is. Deze is de Gever! Men mag Hem inderdaad wel een grote Gever noemen, dat wij, op het horen dat God iets geeft, alle keizers en koningen met al hun gaven en personen, als van nul en geen waarde moeten achten en ons hart vanwege zulk een Gever ons zo hoog in de boezem moet kloppen, dat alles wat maar denkbaar is, in

vergelijking daarmede als klein en nietswaardig wegzinkt. Want wat kan er groter en heerlijker genoemd of uitgedacht worden, dan de almachtige God Zelf?

2. Deze God nu, die oneindig en onuitsprekelijk is, geeft op een *wijze* die ook gans buitengewoon is. Want Hij geeft niet als loon of om verdienste of uit billijkheid, maar, gelijk de woorden luiden: *uit liefde*. Hij is een Gever, Die van harte uit grondeloze, Goddelijke liefde geeft. Gelijk Christus zegt: God heeft de wereld liefgehad. Nu is er onder alle deugden geen groter dan de liefde. Wat men liefheeft, daarvoor heeft men lijf en leven veil en stelt daarvoor gaarne en gewillig alles in de waagschaal. Geduld, kuisheid, matigheid enzovoort, zijn ook kostelijke deugden, maar zij zijn in vergelijking met de liefde gering. Deze sluit alle andere deugden in zich en heeft ze in haar gevolg. Wie vroom en rechtvaardig is, hij doet niemand onrecht en geeft een ieder wat hem toekomt. Maar waar de liefde is, daar geeft de mens zichzelf geheel en al, daar is hij bereid en gewillig tot al hetgeen, waarin men hem nodig heeft. Zo zegt Christus dan ook hier, dat de Heere onze God ons geeft niet uit geduld, of omwille van verdienste of recht, maar uit kracht van de hoogste deugd: de liefde. Nu moest ons eigenlijk het hart opspringen van vreugde en moest alle treurigheid verdwijnen, als wij zulk een onpeilbare liefde van het Goddelijk hart ons voor ogen stellen en van harte geloven, dat God de hoogste en grootste Gever is en dat zodanig geven voortvloeit uit de hoogste deugd.

Zulk een wijze van geven, namelijk dat het Geschenk een gave der liefde is, maakt het Geschenk nog veel groter en kostelijker. Gelijk men zegt: het is van een lieve hand, als men weet, dat men iemand van harte lief heeft. En wederom acht men het Geschenk niet veel waard, als men aan de oprechtheid van het hart twijfelt. Wanneer dus, bijvoorbeeld, een mens slechts één oog of één voet had en hij wist zeker, dat zulks uit Goddelijke en Vaderlijke liefde geschiedde, dan zou zulk een mens dat ene oog of die ene voet veel dierbaarder zijn, dan anders honderd voeten of ogen. En nu zegt Christus met duidelijke woorden, dat God ons liefheeft. In verband met deze liefde moesten wij nu al Zijn gaven beschouwen, ze op prijs stellen en in hoge waarde houden. Bijzonder datgene wat door Hem is ingesteld tot onze zaligheid en versterking van ons geloof, namelijk de Heilige Doop en het hoogwaardig Sacrament van het lichaam en bloed van Christus. Dit moest ons, al maakt het voor de wereld weinig vertoning, als het hemelrijk gelden en ons vrolijk en weltevreden doen zijn, omdat het tot ons bestwil door Vaderlijke liefde verordend is. Daarom leert Christus ons hier niet slechts, dat Zijn Vader ons wat schenken wil, maar vermeldt er ook bij, op welke wijze Hij zulks schenken wil, namelijk uit Vaderlijke, Goddelijke liefde!

3. Maar gelijk wij tot nu toe gehoord hebben, dat de Gever en het hart van de Gever groot en onuitsprekelijk is, zo ook is de Gave of het Geschenk eveneens onuitsprekelijk. Want hier hoort gij het, dat Hij uit zulk een liefde niet schenkt een gulden, een paard, een koe, een oog, een koninkrijk. Niet de hemel met de zon en sterren, ook niet al het geschapene, maar dat God Zijn Zoon geeft, die met Hem gelijk groot is. Zulk een Geschenk nu moest enkel vuur en licht in ons hart teweegbrengen, zodat wij niet konden ophouden met dansen en springen van vreugde. Want evenals de Gever, God Zelf en Zijn bedoeling, de liefde, oneindig en onuitsprekelijk is, zo is het ook de Gave, dat Hij Zijn Zoon geeft. Want daarin geeft Hij Zichzelf met alles wat Hij heeft, gelijk Paulus zegt (Rom. 8 vers 32): omdat God ons Zijn Zoon gegeven heeft, heeft Hij ons met die Zoon ook alles gegeven. Het moge duivel of dood, hel of hemel, zonde of

gerechtigheid, leven of dood zijn, alles, alles moet het onze zijn, aangezien de Zoon als een Geschenk de onze is, in Wie alles bij elkander is.

Wanneer wij dus recht geloven en dit edele Geschenk door het geloof ontvangen en aannemen, dan moet alle schepsel, het moge goed of kwaad zijn, hetzij leven of dood, hemel of hel ons ten beste dienen, gelijk Paulus ergens elders zegt: "Het is alles het uwe". Hetzij Paulus of Apollos, hetzij Cefas of de wereld, hetzij leven of dood, hetzij het tegenwoordige of het toekomstige, alles is het uwe. Maar gij behoort Christus toe en Christus Gode (1 Kor. 3 vers 22 en 23). Want als wij deze Gave goed willen beschouwen en in 't oog vatten, dan moeten wij belijden, dat het een Geschenk is, hetwelk alles in hemel en op aarde overtreft, dat in vergelijking hiermede alle schatten der gehele wereld zijn als één graankorrel bij een berg van goud. Maar daar komt nu het ellendige ongelooft, gelijk Christus later Zelf klaagt, en de grote dikke duisternis, zodat wij van zulk een edel Geschenk en zulk een grote Schat wel horen, maar er toch geen geloof aan slaan, zodat deze troostvolle woorden aan onze oren voorbijgaan en het hart ze desondanks niet in zich opneemt.

Wanneer men op een goedkope wijze aan een kasteel of een ander huis komen kan, dan heeft men er zoveel geloof voor over, dat het lijkt alsof ons leven geheel en al van het tijdelijke goed afhankelijk was. Hier echter, waar men predikt, dat God Zijn Zoon uit louter liefde de wereld geschonken heeft, hier zijn wij zo traag en lui, dat het zonde en schande is. Aan wie ligt het dan, dat wij alle gaven en dit Geschenk zo gering achten en dat wij zulke woorden niet ter harte nemen en er voortdurend aan denken? Dat ligt aan niemand anders als aan de ellendige duivel, die onze harten zo zeer verblindt, dat wij deze heerlijke prediking over onze hoofden laten heengaan en ons intussen bekommeren over allerlei tijdelijke zorgen. Daarom heb ik in het begin gezegd, dat men met deze woorden alle dagen moest opstaan en zich weer neerleggen, opdat wij het ons toch enigermate in het hart voorstellen en Gode voor zulk een onuitsprekelijke weldaad ook van tijd tot tijd dankzeggen. Want hier is alles zo verheven mogelijk: de Gever, de liefde, het Geschenk, Hetwelk ons uit louter liefde gegeven wordt en niet om verdienste en wel zó gegeven wordt, dat het een gave blijven moet en noch geborgd of geleend of betaald kan worden. Een gave, voor welke men niets geeft en voor welke men niets anders doet, als de handen ophouden en zulk een staat gewillig en gaarne aannemen. Maar 't is God geklaagd, dat er geen harten en handen zijn, die dat Geschenk aannemen, zoals het ons wordt aangeboden, namelijk dat het geheel ons eigendom zijn en blijven zal tot in eeuwigheid.

4. Maar nu zal toch niemand raden, welke naam die lieden verdienen, van wie men getuigen moet, dat men iemand zijns ondanks niets geven kan. Als er een arm bedelaar was, die niets op of aan had en van de honger geen raad wist en een groot vorst schonk hem uit barmhartigheid een kasteel met een jaarlijks inkomen er bij en stelde hem aan tot heer daarover en zei: *dat alles wil ik u voor niemendal geven*. Als dan die bedelaar de vorst de rug toekeerde en antwoordde, dat hij zulks niet verkoos, zeg, zou dan niet de hele wereld over deze bedelaar roepen en zeggen, dat zij nog nooit een meer dwaze mens gezien hadden, dat hij geen mens, maar een dom stuk vee verdiende te zijn? Dat nu doet men in de wereld. Maar nu wordt hier de wereld geen slot of vorstendom aangeboden, maar Gods Zoon Zelf en God zegt en beveelt, dat men Zijn Geschenk maar behoeft aan te nemen en tot zijn eigendom te behouden. Maar degenen, die het niet willen hebben en Gode de rug toekeren, dat zijn wij zelf. Reken nu zelf maar eens uit, welk een grote en gruwelijke zonde het ongelooft is. Want het is in 't geheel niet menselijk, dat men zich met geweld tegen een Geschenk verzet en het niet wil hebben.

Daarom ziet men het hier eens recht, hoe dom en dwaas de gehele wereld is, dat zij zich niet over zulke gaven verheugt en het bij hen daaraan alleen ontbreekt, dat zij niet toegrijpt en neemt, wat haar wordt aangeboden. Als het een gulden of een nieuwe jas was, dan zou men het met beide handen toetasten en vrolijk zijn. Maar omdat het nu Gods Zoon Zelf is, houdt iedereen zich, als heeft hij Deze niet van node. Daarom is de ontvanger hier ook met naam en toenaam afgeschilderd, *namelijk de wereld*. Dat is toch eigenlijk een afschuwelijke ontvanger, vooral als men haar met het Geschenk gaat vergelijken. Want waarmede heeft de wereld zulk een Geschenk verdiend, daar zij de bruid van de duivel en Gods vijandin en de grootste godslasteraarster is? Want na de duivel heeft God geen grotere vijand dan de wereld. Desnietteenstaande staat hier: *God heeft de wereld alzo liefgehad, dat Hij Zijn enige Zoon gaf* (Joh. 3: 16). Schrijf dit in uw hart en omdat gij gehoord hebt, hoedanig God is en dat Hij Zijn Geschenk uit louter liefde geeft, hoor en leer dan ook wat de wereld is, namelijk een grote menigte lieden, die aan niets geloven, God in Zijn Woord tot een leugenaar maken, ja, de naam Gods lasteren, alsmede Zijn Woord smaden en vervolgen. Verder, dat het lieden zijn, die tegen vader en moeder ongehoorzaam zijn, moordenaars, echtbrekers, verraders, dieven en rakkers, enzovoort. Gelijk wij zulks dagelijks zien en ondervinden, dat de wereld vol ontrouw en godslastering is. Aan deze lieve bruid, aan deze liefvallige dochter, dat is aan de grootste vijandin Gods, schenkt God uit louter liefde Zijn Zoon. Dit stuk nu doet de gave ook van zo grote waarde zijn, dat de Heere onze God Zich er niet aan stoort, dat wij zulke boze boeven zijn. Integendeel, Hij ruimt met één stoot uit de weg alle verkeerdheid, door welke Zijn Naam gesmaad wordt en waardoor men leeft in allerlei ongehoorzaamheid tegen God. Want omdat de Gever zo groot en het Geschenk zo edel is, had de ondeugd der wereld Hem eigenlijk moeten weerhouden. Maar God overwint Zichzelf. Hij schuift alle zonden der eerste en tweede tafel op de achtergrond. Hij wil er niet van weten. Ja, juist omwille van deze zonde en van deze jammer en ellende, waaronder wij arme zondaren gebukt gaan en, als God ons niet te hulp kwam, eeuwig moesten verloren gaan. Juist daarom doet Hij ons zulk een liefde en Gave geworden.

Ware het nu niet plicht, dat men zulk een genadige God wederom van harte liefhad en alle goeds van Hem verwachtte, van Hem, Die de zonde vergeeft en deze aan de wereld met al haar zonden, die ontelbaar velen zijn, niet thuiszoekt? Want daar reeds de zonden van ieder mens afzonderlijk ontelbaar zijn, hoe zou iemand de zonden der wereld tellen? En nochtans staat hier, dat God de wereld alles wil kwijtschelden en vergeven. Want waar de liefde Gods heerst, daar moet ook vergeving van zonden zijn. Wij moesten dus onze harten openstellen en ons in zulk een liefde indenken, daar God de wereld, die Zijn natuurlijke vijandin is, zoveel geeft, dat Hij Zichzelf aan haar geeft, zodat men niets anders als enkel genade en vriendelijkheid te verwachten heeft. Het ga hoe het ga in dit tijdelijke leven, goed of slecht, men mag zich zonder enig voorbehoud aan deze liefde houden en alle goeds van God verwachten omwille van Christus. Door zulke gedachten moest toch het hart vrolijk en welgemoed worden. Ik en alle Christenen moeten het tenminste belijden, dat wij onder het pausdom in allerlei gruwelen en afgoderij geleefd en ons met menigerlei zonden bezoedeld hebben. Zulk een goddeloos leven nu heeft God niet gestraft naar dat wij verdiend hadden, maar heeft Zijn liefde doen stralen en de Zoon, die Hij reeds vroeger de wereld geschonken had, weder door het Evangelie geopenbaard, zodat wij deze heerlijke prediking weder horen en verstaan kunnen, dat God tegen de wereld niet toorn, maar enkel liefde betoont, aangezien Hij Zijn Zoon schenkt. Maar God ontferme Zich over ons, dat wij óndankbaar zijn en zulk een vreugde in 't geheel niet bij ons zelf waarnemen. Want als wij het eens goed overwogen en niet zo koel waren, dan zouden onze harten dermate van vreugde ontgloeien, dat wij

niet alleen Gode gaarne dienen, maar om Zijntwil ook gaarne alles ondergaan en er evenwel vrolijk onder zouden blijven, omdat wij zulk een Schat van Hem hebben. Maar wij hebben het aan ons ongelooft te danken, dat zulk een vreugde ons onmogelijk gemaakt wordt en wij haken naar andere vreugde der wereld, welke toch niets betekent en louter verlies is.

Tot nu toe hebben wij kort over deze *vier* stukken gesproken: wie de *Gever* is, waarin het *Geschenk* bestaat, op *welke wijze* en aan *wie* het geschonken is. Over deze vier stukken kan men niet genoeg naar waarde spreken.

Nu volgt het *slot*, wat God met zulk een Geschenk beoogt, namelijk dat Hij het niet daartoe geeft, opdat wij er van eten en drinken, ons kleden en voeden zullen, veel minder nog dat het ons tot vergif of ongeluk zal strekken. Maar, gelijk wij ook van de Doop en van het Avondmaal leren, dat men het als heilzaam en nuttig moet beschouwen, zo ook hier. Het moet daartoe dienen en is ook daartoe geschonken, *opdat allen die in Hem geloven, niet verloren gaan, maar het eeuwige leven hebben*. Hier hoort gij het, dat het er niet om te doen is, om maar veel geld of goed of de gehele wereld te hebben, maar dat het is, opdat wij daardoor van zonde en dood vrij, niet verloren zullen gaan. Dát is het, wat de Zoon, die ons uit liefde geschonken is, tot stand zal brengen, dat de duivel verslonden, de hel uitgeblust zal worden en wij door Christus van de eeuwige jammer, waarin wij vanwege de zonde verzonken zijn, verlost worden. Dat alles zal door deze gave bewerkt worden.

Daar is dus oorzaak genoeg om fier van hart te zijn. Aangezien wij hier uit de mond van onze Heere Christus Zelf vernemen, dat Hij ons geschonken is, opdat de hel toegesloten wordt en wij, in plaats van een versaagd en kleinmoedig hart, een gerust hart hebben. Ja, en dit zegt nog meer, opdat het eeuwige leven ons eigendom zij en blijve en de dood niet meer worde gezien en het niets als vreugde zij door dit heerlijk vertrouwen, dat wij een genadige God in de hemel hebben. Een God, die ons liefheeft en uit louter liefde Zijn Zoon geeft, opdat wij niet verloren gaan, maar het eeuwige leven hebben. Dat zijn woorden, die men onmogelijk in al hun diepte doorgronden kan. Daarom moet een Christen dagelijks bidden, dat God hem door Zijn Heilige Geest deze woorden diep in het hart moge prenten en ze aldaar ontsteken. Voorwaar, dan zullen wij rechte godgeleerden worden, die naar waarheid over Christus spreken en alle andere lering veroordelen en gewillig voor zulk een geloof alles verduren wat God ons toezendt. Omdat dit echter niet geschiedt en wij zulk een prediking wel horen met de oren, maar ze niet ter harte nemen, zodat zij beklijven en vrucht voortbrengen, zo blijft het met ons morgen als heden en heden als gisteren, zodat het een eeuwige schande en schade is, en ongetwijfeld dit de klacht der verdoemden zal wezen, dat zij zulke troostvolle woorden zo geheel in de wind geslagen hebben.

Maar laat ons nu verder zien, welke *de manier is*, waarop men dat Geschenk *aannemen moet*. Welke de zak of de bewaarplaats is, waarin men deze kostelijke en edele Schat moet bewaren? Dat toont Christus aan door de woorden, die Hij spreekt: *opdat allen die in Hem geloven, niet verloren gaan*. Het geloof namelijk, hetwelk omwille van Christus alle genade en barmhartigheid van God verwacht, het geloof is de zak, die wij moeten ophouden en waarin wij deze Gave moeten ontvangen, want gelijk God uit liefde en barmhartigheid deze Schat geeft, zo nemen wij deze Schat aan en kunnen hem alleen door het geloof aannemen. Er is geen sprake van verdienen, door in een klooster te gaan of dit of dat te doen. Want onze werken behoren in 't geheel niet tot deze Schat. Alleen behoort daartoe, dat wij door het geloof de hand ophouden en wij, gelijk God door de

liefde tot Gever wordt, door het geloof in Christus de nemers worden, Dat is, dat wij geloven, gelijk wij het horen, dat God genadig en barmhartig is en deze Zijn barmhartigheid en liefde jegens ons betoont, doordat Hij Zijn eniggeboren Zoon mens laat worden en al onze zonden op Hem werpt, gelijk Johannes zegt: Zie het Lam Gods, dat de zonden der wereld draagt. Met zulk een gave en liefde Gods moeten wij onze harten tot rust brengen tegen de zonde en een kwaad geweten, omdat God geen toorn of ongenade, maar louter liefde en genade jegens ons betoont omwille van Christus. Wie dat gelooft, is zeker zalig. Want dit Geschenk is zo groot, dat het dood en zonde geheel en al in 't niet doet verzinken. Want evenals tegen een groot vuur een druppel water niets betekent, zo ook betekent alle zonde der wereld niets tegen Christus. Nauwelijks komen zij met Christus in aanraking, wanneer men deze Schat door het geloof aanneemt of zij zijn vernietigd, evenals een strohalm door een groot vuur. Want hier hoort gij het van Christus Zelf. *God heeft de wereld alzo liefgehad, dat Hij Zijn eigen Zoon gegeven heeft, opdat allen, die in Hem géloven niet verloren gaan, maar het eeuwige leven hebben.*

Hij zegt: *die in Hem geloven* en niet: die dit of dat werk ondernemen en daardoor zichzelf met God verzoenen willen. Het geloof alleen kan en moet zulk een Schat aangrijpen. Onze tegenstanders mogen hun geschreeuw verheffen tegen deze leer zoveel zij willen, het blijft toch: *die in Hem geloven zullen niet verloren gaan, maar het eeuwige leven hebben.* En daarbij moet het blijven, als gij tenminste de Heere Christus in Zijn Woord niet wilt meesteren. Dat zijn gulden woorden, levenswoorden. Geve God maar genade, dat men ze goed ter harte neemt. Want wie ze heeft aangegrepen, die zal door geen duivel, zonde of dood verschrikt kunnen worden. Maar hij zal vrolijk moeten zijn en spreken: ik ben onverschrokken, want ik heb de Zoon Gods, die God mij uit liefde geschonken heeft, Daar staat het Woord Gods, het heilig Evangelie, waardoor dit betuigd wordt. *Uw Woord, o Heere en Uw Zoon Jezus zullen mij niet bedriegen, op Hem bouw en vertrouw ik. Als ik echter nog niet sterk genoeg in 't geloof ben, geef Gij dan toch genade, dat ik steeds vaster geloof. Ik kan immers niet anders doen bij zulk een groot Geschenk en zulk een verheven liefde.* Zo lere een ieder zich meer en meer troosten met dit Geschenk. Want het moet geloofd worden gelijk gij van Christus Zelf hoort. Hoe vaster nu het geloof is, des te meer vreugde, levenslust en gerustheid ondervindt men in zijn hart, zodat men dan ook gaarne alles ljdt en doet, als men slechts weet, dat God het eist en hebben wil. En dat alles, omdat God genadig is en enkel liefde jegens ons wil betonen.

Ja, zegt gij, als ik was als Petrus, Paulus of als de maagd Maria, dan zou ik mij wel kunnen troosten met dit Geschenk. Want zij zijn heilig en zij worden ongetwijfeld met dat Geschenk bedoeld. Maar hoe kom ik, arm zondaar, tot de zekerheid, dat ook ik ermee bedoeld ben, daar ik God immers op zo menigerlei wijze vertoornd en Hem zo dikwijls beledigd heb? Zulke gedachten blijven niet uit, als het hart onder zulk een prediking zichzelf eens goed beschouwt en aan zijn verkeerdheid denkt. Maar dan moet men op zijn hoede zijn, dat men niet buiten Gods Woord om gaat en te veel aan zulke gedachten toegeeft. Dan moet men zich snel weer tot het Woord wenden en daarnaar oordelen. Want zulke gedachten zijn niets anders als het eigenlijke ongeloof, hetwelk ons wil aftrekken van zulk een Geschenk en zulk een troostvolle prediking. Het ongeloof nu kan men nergens anders mee afweren, als met het Woord Gods. Het wordt ons door onze lieve Heere Christus Zelf verkondigd, dat wij waarlijk geen reden hebben om aan deze prediking en dat Woord te twijfelen. Daar Hij immers zegt, dat Zijn Vader in de hemel, die de waarachtige eeuwige God is, de wereld alzo heeft liefgehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft. Nu moet gij en alle mensen toch erkennen, dat de

wereld niet Petrus, Paulus of Maria heet, maar dat wereld heet: het gehele menselijke geslacht als één geheel. Geloofst gij nu, dat gij een mens zijt? Als gij dit niet kunt geloven of weten, grijp uzelf aan in de boezem of aan de neus, of gij niet evengoed mens zijt als ieder ander. Waarom wilt gij uzelf dan uitsluiten buiten het woordje wereld, omdat Christus met klare woorden zegt, dat God Zijn Zoon niet alleen aan de heilige maagd Maria of aan Petrus of Paulus gegeven, maar dat Hij Hem aan *de wereld* gegeven heeft, opdat allen die de naam van mensenkinderen dragen, Hem zullen aannemen. Wanneer ik Hem nu niet wil aannemen, alsof Hij mij niet toebehoort en gij wilt Hem ook niet aannemen, dan volgt daaruit, dat deze woorden van Christus niet waar moeten zijn, daar Hij zegt, dat Hij aan de wereld gegeven is. Daarom moet gij uit deze woorden besluiten, dat dit Geschenk u even goed toebehoort als Petrus of Paulus, omdat gij even zozeer mens en een stuk der wereld zijt als zij. Dat men God toch in Zijn Woord niet tot een leugenaar maakt en denkt: wie weet, zou ik ook wel onder degenen zijn, aan wie deze Zoon geschonken en het eeuwige leven beloofd is? Want dat noem ik de Heere onze God tot een leugenaar maken. Wanneer dus zulke gedachten u te binnen schieten, doe alsof de duivel voor u stond, opdat zulke gedachten u niet bedriegen en zeg: wat gaat het mij aan of ik geen Petrus of Paulus ben? Als God zulk een Schat had willen geven alleen aan hen, die het waardig waren, dan zou Hij deze aan de engelen, aan de zon of maan gegeven hebben, dat zijn reine en onbevleete schepselen, die steeds nam Gods ordening en wil wandelen. Maar hier staat, dat Hij Hem aan de wereld gegeven heeft. Dan is het waardig gelijk wij boven hebben aangewezen. Daarom, al ben ik geen Petrus of Paulus, ik wil mij toch niet van dit Geschenk laten buiten sluiten en er evenveel aan hebben, als David en alle apostelen. Want wat is David geweest? Heeft hij niet ook grof en zwaar gezondigd? Wie zijn de apostelen geweest? Zijn ze niet allen zondaren geweest? Waren ze niet allen onwaardig? Daarom moet niemand nam dit betoog luisteren, dat hij zegt: ik ben een zondaar, ben niet even vroom en heilig als Petrus, daarom mag ik dit Geschenk niet aannemen en er mij mee troosten. Neen, doe dat toch in geen geval. Maar zeg: ik moge wezen wat ik wil, maar mijn God tot een leugenaar maken, mag ik niet. Want ik behoor ook nog tot de wereld. Daarom, als ik zulk een Geschenk niet nu willen aannemen, dan zou ik buiten en behalve alle andere zonden, ook nog deze begaan, dat ik God tot een leugenaar maakte.

Ja, zegt gij, als Hij het mij alléén beloofd had dan zou ik het wel kunnen geloven, dan kon ik er zeker van zijn, dat het mij gold. Neen, lieve vrienden, Hij spreekt in 't algemeen, dat deze Zoon en het eeuwige leven der gehele wereld beloofd en geschonken is, opdat er niemand buiten gesloten zou zijn. Wie echter zichzelf buiten sluit, die zal dat dan ook zelf moeten verantwoorden. Hij zegt niet: "Ik zal hen oordelen", maar: "*Hun mond zal hen oordelen*", dat zij, omdat dit Geschenk aan de gehele wereld gegeven en voor haar berekend is, door hun eigen ongeloof tegen het Woord Gods in, het niet hebben willen aannemen. En zulks ofschoon, als men het wel bedenkt, dienovereenkomstig de Sacramenten van de Doop en van het lichaam en bloed van Christus door God ingesteld zijn, opdat door deze een ieder in 't bijzonder zich dit Geschenk zou kunnen toe-eigenen.

Ziedaar kort en zo eenvoudig mogelijk gepredikt over deze schone en heerlijke tekst, welke men niet genoeg naar waarde overwegen kan. Want dit is de grondslag der leer, waarop wij moeten sterven en zalig worden, In welke Christus ons zo rein en liefelijk mogelijk wordt voorgesteld. Dat Hij ons eigendom is, door de Vader uit louter liefde geschonken. Een liefde, welke Hij als een genadig God jegens de boze,

ondankbare wereld heeft. Zo leert men welk een Schat en troost wij, Christenen, hebben. Wat de wereld en wie God is en hoe wij alleen door het geloof tot zulk een genade komen, gelijk Christus zegt: opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe. Want de prediking van de goede werken, die door de Heilige Geest op zulk een geloof volgen, behoort op een andere plaats. Hier is alleen sprake, wat wij van God ontvangen en hoe wij dat moeten aannemen. Wat echter een Christen doen moet om een volgzaam kind Gods te worden en dankbaar te zijn voor zulke grote gaven van het eeuwige leven en van de liefde Gods, daarover spreekt Christus hier niet. Daarom willen wij het ook bij dit ene stuk laten blijven, dat wij alleen uit barmhartigheid zalig worden en zulke genade alleen door het geloof kunnen ontvangen, zonder ook maar iets van ons toedoen of onze verdienste. Dat alles wat ten eeuwigen leven en tot vergeving van zonden nodig is enig en alleen in de liefde en barmhartigheid Gods ligt opgesloten.

God verlene ons Zijn genade, opdat wij zo mogen geloven en daarvoor met vreugde alles verduren en sterven en eeuwig zalig worden. Daartoe helpe ons onze lieve Heere God door Zijn Zoon, onze Heere Jezus Christus. Amen.